

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

Dreptul civil procedural neerlandez nu prevede existența unor instanțe specializate, de exemplu instanțe care să soluționeze litigii de drept comercial sau de dreptul muncii. În principiu, instanța districtuală este competentă să soluționeze toate acțiunile civile.

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?

Instanțele de prim grad de jurisdicție judecă toate cauzele civile, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Instanța civilă soluționează cauzele dintre două părți (persoane fizice sau entități juridice). Instanța civilă nu are competență în litigiile în care a fost stabilită competența instanței administrative, și anume litigiile cu administrația (autoritățile publice). Sistemul judiciar din Țările de Jos prevede trei tipuri de instanțe în materie de drept privat: instanțe districtuale (*rechtbanken*), Curți de Apel (*gerechtshoven*) și Curtea Supremă a Țărilor de Jos (*Hoge Raad Nederlanden*).

Începând cu 1 aprilie 2013, Țările de Jos sunt împărțite în zece districte judiciare, fiecare cu propria sa instanță. În total, există unsprezece instanțe districtuale competente în patru materii, patru Curți de Apel și o Curte Supremă.

În cadrul instanțelor districtuale, s-au înființat unități organizaționale cunoscute sub denumirea de „secții” (*sectoren*). Acestea sunt secții subdistrictuale în materie administrativă, civilă și penală. Instanța statuează într-un complet format dintr-un singur judecător (altfel spus, cauza este soluționată de un singur judecător) sau în complete extinse, alcătuite din trei judecători. Conform principiului de bază, completul format dintr-un singur judecător soluționează cauzele secțiilor subdistrictuale, cauzele simple și cauzele urgente. Multe cauze în materia dreptului familiei sunt, de asemenea, soluționate de un complet format dintr-un singur judecător. De exemplu, anumite cauze referitoare la copii sunt soluționate de Tribunalul pentru minori (*kinderrechter*) în complete formate dintr-un singur judecător. Cauzele complexe din punct de vedere juridic sunt soluționate de complete extinse.

2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?

Un proces începe, de obicei, la instanța districtuală. Există patru tipuri de instanțe districtuale:

în materie civilă (litigii între cetățeni);

în materie administrativă (litigii între cetățeni și autorități publice);

în materie penală (încălcări și infracțiuni);

secția subdistrictuală

Curțile de Apel

Orice persoană care nu este de acord cu o hotărâre judecătorească pronunțată de o instanță poate introduce o cale de atac. Cauzele penale și cauzele civile sunt înaintate uneia dintre cele patru Curți de Apel. În cauzele administrative, în funcție de obiect, recursul poate fi judecat de către:

gerechtshoven (Curțile de Apel);

Centrale Raad van Beroep (instanță care soluționează căile de atac în materie de contencios administrativ);

College van Beroep voor het Bedrijfsleven (instanță care soluționează căile de atac în materie comercială și industrială);

Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak) [Consiliul de Stat (Secția Jurisdicțională Administrativă)].

Curtea Supremă

Curtea Supremă a Țărilor de Jos este instanța judiciară supremă din Țările de Jos în materie civilă, penală și fiscală. Curtea Supremă poate anula hotărârile pronunțate de instanțe, în special cele pronunțate de Curțile de Apel („casare”). Curtea Supremă este, de asemenea, responsabilă cu menținerea unității juridice și coordonarea dezvoltării legislației neerlandeze.

2.2 Competența teritorială (instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)

În Țările de Jos, există instanțe districtuale (*arrondissementsrechtbanken*) de prim grad de jurisdicție. Împotriva hotărârii pronunțate de instanța de prim grad de jurisdicție se poate introduce recurs la Curtea de Apel. În plus, „competența relativă” este importantă pentru a stabili care dintre cele zece instanțe districtuale este competentă, de exemplu instanța districtuală din Amsterdam sau cea din Leeuwarden - competența teritorială a instanței care soluționează cauza.

Pentru cauzele internaționale, și anume cauzele transfrontaliere, după ce s-a stabilit competența instanțelor din Țările de Jos, competența teritorială este determinată în conformitate cu legislația neerlandeză, cu excepția cazului în care regula de stabilire a competenței internaționale desemnează, de asemenea, instanța competentă teritorială, astfel cum se prevede la articolul 5 alineatul (1) sau (3) din Regulamentul Bruxelles I [Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială].

2.2.1 Regula în materie de competență teritorială

În acțiunile formulate printr-o citație adresată instanței de prim grad de jurisdicție, regula de bază este aceea că are competență instanța de la domiciliul pârâtului [articolul 99 din Codul de procedură civilă (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)]. În cazul în care nu se cunoaște domiciliul din Țările de Jos, are competență instanța de la reședința efectivă a pârâtului (din Țările de Jos).

Sediul instanței dintr-un district judiciar în care urmează să se judece o cauză a unei secții subdistrictuale poate fi stabilit pe baza anexei la Decretul privind sediile secundare pentru ședințe (instanțe) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) din 10 decembrie 2001 (<http://www.overheid.nl/>).

Regulile privind competența teritorială a instanțelor districtuale se aplică *mutatis mutandis*.

În acțiunile formulate printr-o cerere adresată instanței de prim grad de jurisdicție, regula de bază este aceea că are competență instanța de la domiciliul reclamantului (sau al unuia dintre reclamanți sau al uneia dintre părțile interesate menționate în cerere) (articolul 262 din Codul de procedură civilă). În cazul în care nu se cunoaște domiciliul din Țările de Jos, are competență instanța de la reședința efectivă a reclamantului (din Țările de Jos). În cazul în care cererea este asociată unei proceduri de chemare în judecată, instanța competentă este cea care soluționează cererea de chemare în judecată.

2.2.2 Reglementări particulare

Regulile menționate la punctele 2.2.2.1, 2.2.2.2 și 2.2.2.3 de mai jos se referă în principal la acțiuni inițiate prin citație.

În acțiunile inițiate printr-o cerere, în care, în general, instanța competentă este instanța reclamantului, se aplică reguli diferite în ceea ce privește cererile de modificare a obligației de întreținere.

O cerere de modificare a obligației de întreținere a partenerului trebuie să fie formulată de reclamant la instanța de la domiciliul debitorului obligației de întreținere. Un debitor al unei obligații de întreținere care dorește să depună o cerere de modificare trebuie să se adreseze instanței districtuale de la domiciliul creditorului obligației de întreținere.

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâțul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

În ceea ce privește acțiunile inițiate printr-o citație, dreptul procedural neerlandez conține o serie de dispoziții potrivit cărora se stabilește că o instanță are competență împreună cu instanța competentă desemnată în temeiul regulii de bază (instanța de la domiciliul sau reședința efectivă a pârâtului). Aceasta este o competență alternativă. Reclamantul are posibilitatea de a alege între instanța stabilită potrivit regulii de bază și cea stabilită potrivit regulii alternative. Alternativa este exprimată în cele ce urmează prin utilizarea expresiei „de asemenea”.

În cauzele inițiate printr-o citație, sunt relevante următoarele reguli:

Cauze în materie de dreptul muncii/intermediere

În cauzele în materie de dreptul muncii/intermediere are competență instanța de la locul în care se desfășoară activitatea în mod obișnuit (articolul 100 din Codul de procedură civilă).

Cauze în materie de protecție a consumatorilor

În cauzele în materie de protecție a consumatorilor are, de asemenea, competență instanța de la domiciliul consumatorului sau, în absența acestuia, instanța de la reședința efectivă a consumatorului (articolul 101 din Codul de procedură civilă).

Materie delictuală sau cvasidelictuală

În materie delictuală sau cvasidelictuală, are, de asemenea, competență instanța de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă (articolul 102 din Codul de procedură civilă).

Bunuri imobile

În materie de bunuri imobile, are, de asemenea, competență instanța în circumscripția căreia se află bunurile sau cea mai mare parte a acestora (articolul 103 din Codul de procedură civilă). În ceea ce privește închirierea de locuințe sau închirierea de spații comerciale, are competență exclusivă secția subdistrictuală în circumscripția căreia se află bunurile imobile închiriate sau cea mai mare parte a acestora.

Sucesiuni

În materie de succesiuni, are competență instanța de la ultimul domiciliu al persoanei decedate (articolul 104 din Codul de procedură civilă).

Entități juridice

În ceea ce privește entitățile juridice (de exemplu, chestiuni referitoare la dizolvarea entităților juridice, nulitatea sau valabilitatea deciziilor entităților juridice, drepturile și obligațiile membrilor sau ale partenerilor), are, de asemenea, competență instanța de la locul de înregistrare sau de la sediul entității juridice sau al societății.

Faliment, suspendarea plăților și reeșalonarea creditelor

În ceea ce privește aspectele legate de punerea în aplicare a dispozițiilor legale în materie de faliment, suspendarea plăților și reeșalonarea creditelor persoanelor fizice, are, de asemenea, competență instanța pe lângă care funcționează un judecător responsabil cu controlul (*rechter-commissaris*) sau, dacă nu a fost numit un judecător responsabil cu controlul, instanța care a pronunțat hotărârea de suspendare a plăților (articolul 106 din Codul de procedură civilă). Legea privind falimentul (*Failissementswet*) conține, de asemenea, reguli speciale referitoare la competență, iar acestea prevalează asupra regulilor referitoare la competență prevăzute în Codul de procedură civilă.

Alegerea forului

În contractul încheiat, părțile desemnează în unele cazuri o altă instanță decât instanța competentă în temeiul dispozițiilor statutare [articolul 108 alineatul (1) din Codul de procedură civilă]. Există excepții de la această libertate de alegere a forului [articolul 108 alineatul (2) din Codul de procedură civilă], în legătură cu chestiuni privind protecția consumatorilor, închirierea și contractele de muncă. În aceste cazuri, instanța examinează dacă există o clauză valabilă de alegere a forului (articolul 110 din Codul de procedură civilă).

Domiciliul reclamantului

În cazul în care, în conformitate cu dispozițiile menționate mai sus cu privire la competența teritorială, nu poate fi desemnată nicio instanță competentă în Țările de Jos, articolul 109 din Codul de procedură civilă prevede, cu titlu de excepție, că poate avea competență instanța de la domiciliul reclamantului. Această situație poate apărea în cazul în care un angajat dorește să citeze angajatorul străin în fața instanței din Țările de Jos, în condițiile în care activitatea nu se desfășoară doar într-un anumit loc, ci pe întregul teritoriu al țării. În cazul în care nici în acest mod nu se poate identifica o instanță competentă, cauza este prezentată în fața Tribunalului Districtual din Haga.

Cu privire la divorț, se precizează, de asemenea, următoarele:

Competența teritorială a instanței în materie de divorț este reglementată la articolul 262 din Codul de procedură civilă. Regula de bază este următoarea: are competență instanța de la domiciliul reclamantului (sau al unuia dintre reclamanți sau al uneia dintre părțile interesate menționate în cerere), iar în cazul în care persoana respectivă nu are un domiciliu cunoscut în Țările de Jos, are competență instanța de la reședința efectivă (din Țările de Jos) a acesteia.

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâțul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

Dreptul procedural neerlandez prevede câteva reguli speciale privind competența teritorială care derogă de la regula de bază. Trebuie să se aplice regula specială. În cazurile speciale descrise mai jos, trebuie aleasă o altă instanță decât cea de la domiciliul pârâtului.

Minorii

În cauzele în care sunt implicați minori, are competență instanța de la domiciliul minorului sau, în cazul în care minorul nu își are domiciliul în Țările de Jos, instanța de la reședința efectivă a acestuia (articolul 265 din Codul de procedură civilă).

Aceasta nu este o alternativă, ci o regulă specială care înlocuiește regula de bază. Nu are competență instanța de la domiciliul sau reședința efectivă a reclamantului (regula de bază pentru acțiunile inițiate printr-o cerere), ci instanța de la domiciliul minorului sau, în cazul în care minorul nu își are domiciliul în Țările de Jos, instanța de la reședința efectivă a minorului. În cazul în care nu se poate desemna o anumită instanță prin aplicarea acestei reguli, competența aparține Tribunalului Districtual din Haga.

Starea civilă

În ceea ce privește completarea, înregistrarea, anularea sau modificarea registrelor de stare civilă sau a certificatelor care urmează să fie înregistrate sau care sunt deja înregistrate în acestea, are competență instanța în circumscripția căreia a fost înregistrat sau urmează să fie înregistrat certificatul (articolul 263 din Codul de procedură civilă). În chestiunile referitoare la certificatele care urmează să fie înregistrate sau care sunt deja înregistrate în registrele de stare civilă din municipalitatea Haga, în conformitate cu cartea 1 din Codul civil (*Burgerlijk Wetboek*), are competență Tribunalul Districtual din Haga.

Închirierea bunurilor imobile construite

În ceea ce privește închirierea bunurilor imobile construite sau a unei părți a acestora, are competență instanța în circumscripția căreia se află bunul imobil închiriat (articolul 264 din Codul de procedură civilă).

Tutela unui adult, administrarea fiduciară a bunurilor, mentorat

În cauzele referitoare la tutela unui adult, administrarea fiduciară a bunurilor *în numele adulților* și mentorat, are competență instanța de la domiciliul persoanei care face obiectul tutelei sau al mentoratului ori ale cărei bunuri sunt administrate sau, în cazul în care această persoană nu își are domiciliul în Țările de Jos, instanța de la reședința efectivă a acesteia (articolul 266 din Codul de procedură civilă).

Persoane absente sau dispărute; confirmarea decesului (articolul 267 din Codul de procedură civilă)

În materia succesiunilor, are competență instanța de la ultimul domiciliu al persoanei decedate [articolul 268 alineatul (1) din Codul de procedură civilă].

În ceea ce privește persoanele absente sau dispărute, are competență instanța de la domiciliul părăsit de persoana absentă sau dispărută. În ceea ce privește confirmarea decesului, are competență Tribunalul Districtual din Haga (articolul 269 din Codul de procedură civilă). Prin urmare, articolul 269 din Codul de procedură civilă servește drept plasă de siguranță.

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competentă?

În temeiul articolului 108 din Codul de procedură civilă, părțile pot alege forul în scris. Alegerea forului este posibilă numai cu privire la raporturile juridice care pot fi stabilite în mod liber de către părți. Prin urmare, alegerea forului nu este posibilă în cauzele în materie de ordine publică. Printre exemple se numără anumite chestiuni legate de dreptul familiei și cauze în materie de faliment și de suspendare a plății. În cauzele judecate de secțiunile subdistrictuale, alegerea forului este limitată. De exemplu, nu este posibil să se aleagă forul în cazul cererilor cu o valoare mai mică de 25 000 EUR (indiferent de natura cererii).

În principiu, instanța competentă în baza exercitării dreptului de alegere a forului are competență exclusivă. Părțile pot conveni în mod expres să excludă competența exclusivă.

În materie de divorț (divorț, separare de drept, desfacerea parteneriatului înregistrat, desfacerea căsătoriei după separarea de drept), se aplică regula specială prevăzută la articolul 270 alineatul (2) din Codul de procedură civilă. În conformitate cu acest articol, instanța care nu are competență teritorială trimite, de regulă, cauza la instanța care are competență teritorială. În conformitate cu articolul 270 alineatul (2) din Codul de procedură civilă, acest lucru se întâmplă în cauzele de divorț numai dacă pârâtul (soțul chemat în judecată) contestă competența instanței. Alegerea tacită a forului este posibilă dacă toate părțile interesate citate se înfățișează și nu invocă excepția de necompetență sau în cazul în care celălalt soț nu se înfățișează.

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

Dreptul procedural neerlandez nu prevede existența unor instanțe specializate.

Ultima actualizare: 21/08/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.